

Globaliseringspulje

Uddannelsesinvesteringer halter efter med 800 millioner

Regnskabstal for globaliseringspuljen viser, at der langt fra investeres de beløb i uddannelse, som blev aftalt i Velfærdsforliget fra 2006. For 2007 og 2008 er der samlet set investeret over 800 mio. kr. mindre på uddannelsesområdet end aftalt. Materiale til de netop overståede forhandlinger om globaliseringspuljen viser desuden, at hovedparten af de afsatte penge på uddannelsesområdet skyldes større ungdomsårgange. Meget få penge er afsat til at sikre, at flere gennemfører en uddannelse.

af Direktør **Lars Andersen**

23. november 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Regnskabstal fra globaliseringspuljen viser, at der kun er afsat få penge til at sikre, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Dette skal ses i lyset af, at flere analyser viser, at det den store andel unge, der aldrig får en ungdomsuddannelse, skyldes frafald.
- Samlet set er næsten 700 mio. kr. af de investeringer i uddannelse, som blev afsat i globaliseringspuljen i 2008, blev ikke brugt. For 2007 og 2008 tilsammen udgør de uforbrugte midler over 800 mio. kr.
- Materialet til de netop overståede forhandlinger om globaliseringspuljen afslører, at hovedparten af pengene i globaliseringspuljen skyldes større ungdomsårgange.
- Kun ca. 400 mio. kr. ud af de ca. 2 mia. kr., der er afsat til øget aktivitet på ungdomsuddannelserne i 2011, går til at finansiere, at en større **andel** unge får en uddannelse.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Presseansvarlig

Janus Breck

Tlf. 33 55 77 25

Mobil 40 61 34 38

jb@ae.dk

Investeringer i uddannelse halter voldsomt efter

Et vigtigt element i velfærdsreformen fra 2006 var øgede investeringer i forskning og uddannelse. AE har tidligere påpeget, at nok var der sat mange penge af til uddannelse, men det store problem var, at de fleste af pengene var/er afsat til taxameterbevillinger, dvs. det er penge, der bevilges, hvis flere gennemfører en uddannelse. Var vi i dag i den lykkelige situation, at flere tog en uddannelse, ville vi således allerede i dag bruge de fleste af de penge, der er afsat til uddannelse i globaliseringsfonden. Derimod er der kun få penge til at sikre, at flere faktisk gennemfører en uddannelse. I alt er der kun afsat 340 mio. kr. ud af i alt 2 mio. kr. til at sikre, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse.

De seneste regnskabstal for globaliseringspuljen understøtter desværre denne bekymring. Som det fremgår af tabel 1, var der ca. 310 mio. kr., der ikke blev anvendt på ungdomsuddannelsesområdet i 2008, fordi for få unge fik en ungdomsuddannelse. Dette indikerer, at når tallene for de unges uddannelse for året 2008 bliver offentliggjort til næste forår, vil de vise, at det stadig står dårligt til med hensyn til andelen af unge, der får en ungdomsuddannelse.

Tabel 1. Budget- og regnskabstal for globaliseringsmidler, 2008

	Budget	Regnskab	Uforbrugt	Uforbrugt 07+08
	Mio. kr.			
Ungdomsuddannelser, puljer	340,6	224,0	116,6	175,4
Ungdomsuddannelser, aktivitet	461,1	151,7	309,4	309,4
Voksen- og efteruddannelse	547,4	235,1	312,3	384,8
Videregående uddannelser, puljer	231,0	206,8	24,2	47,3
Videregående uddannelser, aktivitet	61,6	144,1	-82,6	-82,6
Uddannelse, i alt	1641,7	961,7	679,9	834,3

Kilde: Bilag 1 – Regnskab for globaliseringspuljen for 2008, div. ministerier.

Det fremgår også af tabel 1, at der er store problemer med at løbe de initiativer i gang, som skal medvirke til, at flere unge gennemfører en uddannelse. Ud af de samlede midler i 2008 på 340,6 mio. kr., som var afsat til at få flere til at tage en ungdomsuddannelse, blev der kun brugt 224 mio. kr. Der var altså 116,6 mio. kr. af de afsatte midler, som ikke blev brugt. Det svarer til en tredjedel af de afsatte midler. Og ser man på både 2007 og 2008, er det 175,4 mio. kr., som ikke er blevet brugt.

Få penge til skoler med frafaldsproblemer

Tabel 2 viser, hvordan de uforbrugte midler på henholdsvis 116,6 mio. kr. og 175,4 mio. kr. fordeler sig på enkeltområder. Det er især på efteruddannelse af lærere, praktikpladsopsøgende arbejde og skoler med højt frafald at pengene ikke er blevet brugt.

Tidligere analyser på området viser imidlertid, at det ikke er fordi de unge ikke begynder på en ungdomsuddannelse, at uddannelsesniveaet er lavt. Det er fordi de unge falder fra igen. 95 procent af en ungdomsårgang begynder på en ungdomsuddannelse, når der ses på de 26-årige, men desværre når 20 procent at falde fra igen. Netop derfor er det vigtigt at det der fokuseres på at fastholde de unge i uddannelsessystemet.

Tabel 2. Fordeling af puljemidler til ungdomsuddannelse, 2008				
	Budget	Faktisk	Uforbrugt 2008	Uforbrugt 2007-2008
Mio. kr.				
Efteruddannelse af lærere	51,4	0	51,4	64,0
Styrkelse af kvalitet/udvikling	8,8	5,8	3,0	8,0
Særlige grundforløb på EUD	60,4	55,1	5,3	5,8
Mentorer, kontaktlærere og psykologisk rådgivning	64,7	56,8	7,9	11,4
Skoler med store frafaldsproblemer	20,5	14,4	6,1	14,1
Målretning af produktionsskoleforløb	14,9	0,4	14,5	21,4
Praktikpladsopsøgende indsats og vejledning	34,5	13,5	21,0	27,1
Individuelle erhvervsuddannelser	9,2	0,2	9,0	11,5
Uddannelsesdækning af nye beskæftigelsesområder	5,1	4,1	1,0	6,0
Øvrige områder	71,1	73,7	-2,6	6,1
I alt	340,6	224,0	116,6	175,4

Kilde: AE på baggrund af Oversigtsnummer 9 af 30. September.

Efteruddannelse halter ligeledes langt bagefter

Også på voksen- og efteruddannelsesområdet er der brugt langt færre penge, end der var afsat. De uforbrugte midler beløber sig 312,3 mio. kr. i 2008, hvilket svarer til mere end halvdelen af budgettet. Og samlet set for både 2007 og 2008 blev der brugt 385 mio. kr. mindre, end der var afsat. Tabel 3 viser, hvordan de uforbrugte midler fordeler sig på enkeltområder.

Det er især erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, der halter bagefter, hvilket er stærkt bekymrende set i lyset af den tiltagende arbejdsmarkeds Krise. Under en lavkonjunktur, hvor der er kamp om jobbene, er nødvendigt med efteruddannelse for at sikre, at befolkningen har de kompetencer, som arbejdsgiverne efterspørger. Af de ubrugte midler i 2007-08 vedrører 60 procent midler til erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

Tabel 3. Fordeling af midler til voksen- og efteruddannelse, 2008

	Budget	Faktisk	Uforbrugt 2008	Uforbrugt 2007-08
	Mio.kr.			
Læse, skrive og regnekurser for voksne	39,7	28,7	11,0	16,8
Erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse	342,0	111,0	231,0	231,0
Flere voksenlærlinge	56,5	55,2	1,3	1,3
Jobrotationsordning	53,4	3,1	50,3	102,2
Bedre vejledning til beskæftigede og virksomheder	30,8	27,0	3,8	12,6
Anerkendelse af kompetencer	11,4	0,4	11,0	12,6
Tilbud til tosprogede	10,8	9,7	1,1	6,1
I alt	547,4	235,1	312,3	384,8

Kilde: AE på baggrund af Oversigtsnummer 9 af 30. september.

Hovedparten af globaliseringspuljen skyldes store ungdomsårgange

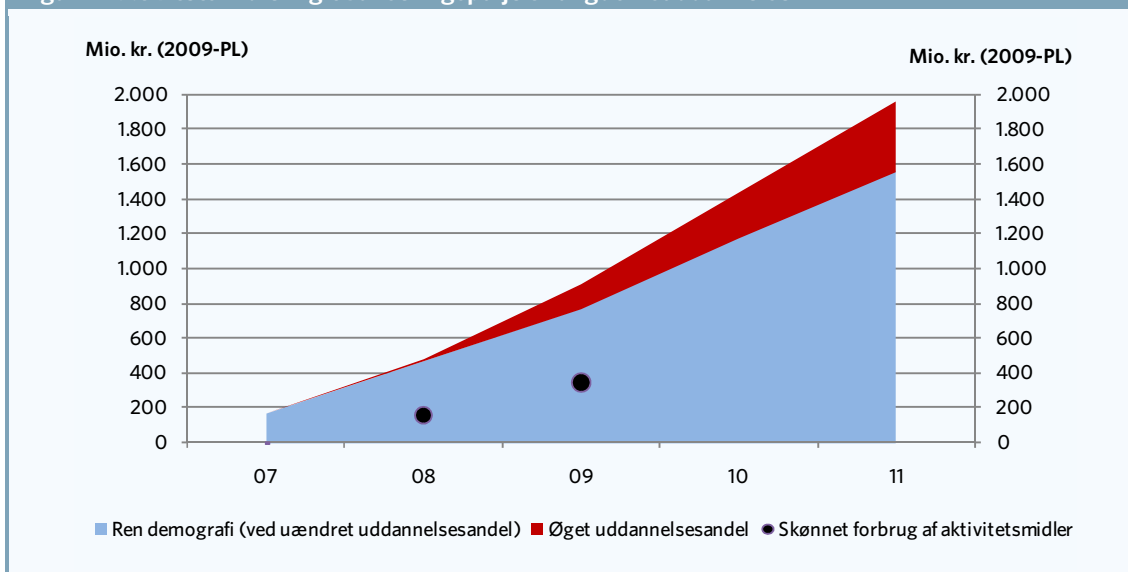
Globaliseringspuljen på ungdomsuddannelsesområdet er blevet solgt som en hidtil uset satsning i milliard-klassen. Det er da også rigtigt, at der frem til 2011 er afsat over 2 mia. kr. i globaliseringspuljen på ungdomsuddannelsesområdet. Og frem til 2015 ligger tallet på over 3 mia. kr. Inden man falder i svime over disse tal, skal man dog være opmærksom på to forhold.

For det første er næsten alle pengene afsat til taxameterbevillinger, dvs. bevillinger som udløses, hvis de unge gennemfører en uddannelse. Ses der alene på, hvor meget der er afsat til at få flere til at gennemføre en uddannelse, er beløbet mange gange lavere, nemlig omkring 350 mio. kr., jf. tabel 1.

For det andet skal man være opmærksom på, at de afsatte taxameterbevillinger både skal finansiere, at de nuværende ungdomsårgange er større end tidligere, og at en større andel af en ungdomsårgang får en uddannelse. Det materiale, som er udarbejdet i forbindelse med de forstående forhandlinger om globaliseringspuljen, afslører, at det meste af globaliseringspuljen faktisk kan henføres til de større ungdomsårgange. Det fremgår af figur 1.

Figuren viser dels den samlede taxameterbevilling til ungdomsuddannelserne, som er afsat i globaliseringspuljen, og dels de bevillinger som alene er en følge af, at ungdomsårgangene er blevet større. Kurven, som er benævnt demografi, viser de udgifter til ungdomsuddannelse, som vil komme, selvom uddannelsesniveaut for de unge ikke bliver forbedret i forhold til de kendte 2007-tal, dvs. at ca. en femtedel af en ungdomsårgang ikke får en ungdomsuddannelse som 41-årig. Afstanden mellem de to kurver viser med andre ord de aktivitetsbevillinger, der er sat af til, at en større **andel** af en ungdomsårgang skal gennemføre en uddannelse.

Figur 1. Aktivitetsmidler i globaliseringspulje til ungdomsuddannelser

Kilde: AE pba. Finansministeriet m.fl. bilag 1 - Regnskab for globaliseringspuljen for 2008, 4. september 2009 (omregnet til 2009-PL) og Undervisningsministeriets oversigtsnummer 8 og 12, 30. september 2009.

De store milliardbeløb reduceres på denne måde til et beløb, der reelt er på ca. 150 mio. kr. i 2009 stigende til ca. 400 mio. kr. i 2011. De "sorte prikker" i figur 1 viser det skønnede forbrug af aktivitetsmidler. Som det ses, ligger de væsentligt under de demografisk betingede udgifter. Det er dybt problematisk, at en stigning i uddannelsesniveaet ikke prioriteres af regeringen. De penge der er sat af, er en direkte funktion af større årgange, og regeringen ligger ikke op til, at niveauet skal stige.

Ser man således på, hvad der fra staten reelt investeres i at få en større andel af en ungdomsårgang til at gennemføre en ungdomsuddannelse, er det ca. 500 mio. kr. i 2009 (ca. 340 mio. kr. i puljebevilling og ca. 150 mio. kr. i aktivitetsbevilling) stigende til ca. 750 mio.kr. i 2011.

Det er unægteligt ikke de store investeringer, der er tale om, når man betænker problemets størrelse. Til sammenligning kan nævnes, at ungdomsuddannelsesinstitutionerne med den anden hånd udsættes for besparelser på ca. 400 mio. kr., som følge af tidligere vedtagne finanslove. Besparelser som udmøntes i form af lavere enhedstaxametre. De vedtagne besparelser – som i stor udstrækning finansierer øgede bevillinger til kriminalforsorgen – fremgår af tabel 4.

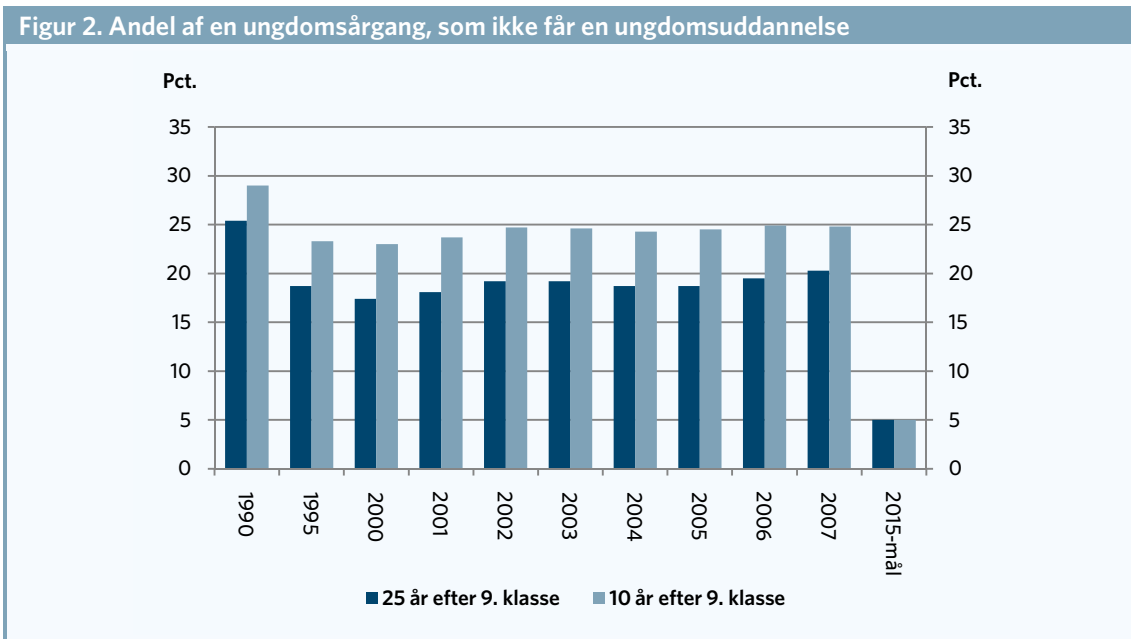
Tabel 4. Besparelser på ungdomsuddannelserne

	2009	2010	2011
	Mio. kr.		
Tilskud til etableringsomkostninger vedr. administrative fællesskaber	98	91	0
Administrative fællesskaber for ungdomsuddannelsesinstitutioner	-33	-234	-267
Statens indkøbsprogram	-87	-104	-107
Digitalisering af SU	-7	-19	-30
Besparelser i alt	30	266	404

Kilde: Finanslovsforslag 2009, Finanslovaftale 2008 samt Finanslovaftale 2009.

Urealistiske uddannelsesmålsætninger, hvis ikke pengene følger med

Den økonomiske gennemgang af investeringerne på uddannelsesområdet er deprimerende læsning. Regering har som mål, at 95 procent af ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse i 2015, men de nyeste tal viser, at niveauet på nuværende tidspunkt ligger på 80 procent. Med andre ord står 20 procent af en årgang uden en ungdomsuddannelse, når der måles på de "unge" uddannelsesniveauer som 41-årige. Ses der på uddannelsesniveauer for de 26-årige, dvs. 10 år efter folkeskolen, står det langt værre til. Det fremgår af figur 2.

Kilde: AE pba. UNI-C statistik og analyse.

Ikke desto mindre er uddannelsesniveauer gået den gale retning siden 2000. I dag er der færre unge, der får en ungdomsuddannelse end i 1995. Uddannelsesniveauer for de unge er siden årtusindeskiftet blevet "bombet" mere end 12 år tilbage.

Når man ser på hvor langt vi er fra målet, så er det den helt forkerte finansieringsmodel man har fat i. Som det er nu, ligger størstedelen af finansieringen til skolerne, når de unge er færdige med uddannelsen, dvs. når svendepreven er bestået eller huen sidder trygt på hovedet. Der gives imidlertid næsten intet til det, der i virkeligheden er problemet: at fastholde de unge på uddannelserne. Flere undersøgelser på området viser, at de fleste unge rent faktisk begynder på en uddannelse, men at det er frafald, der er problemet. Derfor er det altafgørende, at der fremadrettet anvendes flere penge til fastholdelse og vejledning på uddannelserne.